8. SINIF DİNLEME SINAVI

DEDE KORKUT: SÖZÜN BÜYÜSÜ

Bir düşünün: Yüzyıllar öncesine gidiyorsunuz. Henüz televizyon yok, kitap yok, hatta yazı bile yok bazı yerlerde. İnsanlar akşam olunca ateş başına toplanıyor ve bir bilgenin anlattıklarını dinliyorlar. İşte o anlatıcı, Dede Korkut'tur.

Dede Korkut, Türklerin en eski ve en önemli destansı hikâyelerinin anlatıcısıdır. Hem hikâye anlatır hem öğüt verir. O, bir ozandır, akıldır, yol göstericidir. Herkes onu dinler, sözüne büyük değer verir. Dede Korkut Hikâyeleri, Türk milletinin yüzyıllar boyunca yaşadığı olayları, inançlarını, kahramanlıklarını ve değerlerini anlatır.

Bu hikâyeler, uzun yıllar sözlü olarak kuşaktan kuşağa aktarıldı. Halkın hafızasında yaşayan bu öyküler, 15. yüzyılda yazıya geçirildi. Bugün elimizdeki en bilinen nüshalar Dresden (Almanya) ve Vatikan'da bulunan el yazmalarıdır. Bu eserler sayesinde, yüzlerce yıllık kültürel mirasımız bugüne taşınmış oldu.

Dede Korkut Hikâyeleri, genellikle 12 ya da 13 bölümden oluşur. Her bölümde farklı bir kahramanın başından geçen olaylar anlatılır. Bu kahramanlar bazen düşmanla savaşır, bazen bir ejderhayı yener, bazen ailesini korur. Hikâyelerdeki olaylar bazen gerçek, bazen olağanüstü ögelerle süslenmiştir.

Bu hikâyelerde sıkça karşımıza çıkan bir tema vardır: Mücadele. Türkler'in göçebe hayatı, doğayla ve düşmanla savaşmaları, ailelerine ve dinlerine olan bağlılıkları hikâyelerin temelini oluşturur. Aynı zamanda dostluk, sadakat, cesaret ve aileye saygı gibi değerler ön plandadır.

Dede Korkut'un kendisi her hikâyenin sonunda ortaya çıkar, dua eder, öğüt verir. Onun sözleri bir ozanın diliyle söylenmiş atasözleri gibidir. Her yaştan insan için öğütler içerir. Bu yönüyle hem bir tarih anlatıcısı hem de bir halk filozofudur.

Hikâyelerde geçen Tepegöz gibi karakterler ise olağanüstü varlıkları temsil eder. Kahramanlarımız bu yaratıklara karşı savaşırken hem fiziksel güçlerini hem zekâlarını kullanırlar. Bu da bize sadece güçle değil akılla da kazanmanın önemini gösterir.

Günümüzde bu hikâyeler hâlâ önemini koruyor. Çünkü sadece geçmişi anlatmıyor, aynı zamanda bugüne ışık tutuyor. 2018 yılında UNESCO, Dede Korkut Hikâyeleri'ni "İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası" olarak ilan etti.

Bugün bir Dede Korkut hikâyesi okuduğunuzda, bin yıl öncesinden gelen bir sesi duyarsınız. Bu ses, geçmişin bilgeliğiyle bugünün kulaklarına fısıldar: Cesur ol, doğru ol, sözünü tut, büyüklerine saygılı ol.

eyup_hayta
Eyüp Hayta / Türkçe Öğretmeni
YouTube Arkadaşım Türkçe
www haytaakademi.com